ĐẢM BẢO NGUYÊN TẮC GẮN LÝ THUYẾT VỚI THỰC HÀNH TRONG ĐÀO TẠO LÁI XE Ở TRUNG TÂM ĐÀO TẠO VÀ SÁT HẠCH LÁI XE CƠ GIỚI ĐƯỜNG BỘ, TRƯỜNG CAO ĐẲNG ĐIỆN BIÊN

Nguyễn Thị Thêm
Trung tâm Đào tạo và Sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên
Email: phamchau21@gmail.com

Tóm tắt: *Việc gắn lý thuyết với thực hành trong đào tạo lái xe là nguyên lý sống còn để học viên nắm vững kiến thức, kỹ năng và xử lý tình huống an toàn trên đường. Đây là nguyên tắc bất biến trong đào tạo nghề ở nước ta hiện nay, đặc biệt là nghề lái xe.*

Từ khoá: *Nguyên tắc, gắn lý thuyết với thực hành, đào tạo lái xe, Trường Cao đẳng Điện Biên.*

ENSURING THE PRINCIPLE OF COMBINING THEORY WITH PRACTICE IN DRIVER TRAINING AT THE ROAD MOTOR VEHICLE TRAINING AND TESTING CENTER - DIEN BIEN COLLEGE

Nguyen Thi Them
Center for Motor Vehicle Driver Training and Testing, Dien Bien College
Email: phamchau21@gmail.com

Abstract: *Combining theory with practice in driver training is a vital principle for students to master knowledge, skills and handle safety situations on the road. This is the immutable principle in vocational training in our country today, especially driving.*

Keywords: *Principle, combining theory with practice, driver training, Dien Bien College.*

Nhận bài: 16/08/2025 *Phản biện: 18/09/2025* *Duyệt đăng: 23/09/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khi tìm thấy con đường cứu nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phân tích sâu sắc nền giáo dục phong kiến và nền giáo dục thực dân, từ đó chuẩn bị tư tưởng xây dựng nền giáo dục của nước Việt Nam độc lập sau này. Nền giáo dục phong kiến là nền giáo dục tầm chương trích cú, kinh viện, xa rời thực tế, coi khinh thực nghiệm, coi khinh lao động, coi kinh sách thánh hiền là đỉnh cao của tri thức. Còn nền giáo dục thực dân là nền giáo dục *ngu dân, đồi bại, xảo trá và nguy hiểm hơn cả sự dốt nát*. Mục đích của nền giáo dục đó là đào tạo những người phục vụ cho chính quyền thực dân: những tùy phái, thông ngôn, viên chức nhỏ... Hồ Chí Minh đã tố cáo nền giáo dục thực dân trước thế giới, làm cho thế giới hiểu rõ thực chất của nền giáo dục *"ngu dân", "nhồi sọ"* của chủ nghĩa thực dân.

Sau khi nước nhà độc lập, việc xây dựng một nền giáo dục mới được đặt ra là một trong những nhiệm vụ chiến lược, cơ bản, lâu dài, đồng thời cũng là một nhiệm vụ cấp bách phải tiến hành ngay, không thể chậm trễ.

Trong bối cảnh hiện nay, để nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia của nền kinh tế thì mấu chốt là phải nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Muốn vậy, cần vận dụng có hiệu quả những lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh về văn hoá giáo dục vào đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong các trường đại học, cao đẳng ở Việt Nam. Đặc biệt trong đào tạo nghề, phải ghi nhớ lời dạy của Người về phương pháp giáo dục đó là: *Phải luôn gắn nội dung giáo dục với thực tiễn Việt Nam, học đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tiễn; học tập phải kết hợp với lao động.* Có như vậy, văn hoá giáo dục mới có tính hướng đích đúng đắn, rõ ràng, thiết thực. Trong Bài nói chuyện tại trường Đại học Sư phạm Hà Nội, Bác căn dặn:"*Các cháu học sinh không nên học gạo, không nên học vẹt… Học phải suy nghĩ, học phải liên hệ với thực tế, phải có thí nghiệm và thực hành. Học và hành phải kết hợp với nhau"*.

Lời dạy của Bác vẫn còn nguyên giá trị trong đào tạo lái xe và trở thành nguyên tắc bất biến trong đào tạo lái xe ở Trung tâm Đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ - Trường Cao đẳng Điện Biên.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tầm quan trọng của việc gắn kết lý thuyết với thực hành trong đào tạo lái xe

Thứ nhất, giúp học viên nắm vững kiến thức và kỹ năng

Lý thuyết giúp học viên hiểu các quy định giao thông, cấu tạo xe, nhưng chỉ khi thực hành, họ mới áp dụng kiến thức vào thực tế và phát triển kỹ năng lái xe phù hợp.

Thứ hai, giúp học viên nâng cao nhận thức và kỹ năng xử lý tình huống

Thực hành trong môi trường giao thông thực tế giúp học viên tiếp xúc với các tình huống đa dạng, rèn luyện khả năng xử lý đúng luật, an toàn và văn minh.

Thứ ba, xây dựng thói quen lái xe an toàn

Việc kết hợp liên tục giữa lý thuyết và thực hành giúp hình thành các phản xạ nhanh nhạy, ứng xử chính xác, từ đó nâng cao an toàn cho bản thân và người tham gia giao thông.

2.2. Cách gắn lý thuyết với thực hành theo quy định mới trong đào tạo lái xe

2.2.1. Đào tạo lý thuyết

Hình thức đa dạng: Học viên có thể học lý thuyết theo hình thức tập trung, đào tạo từ xa hoặc tự học có hướng dẫn, tuỳ thuộc vào quy định của pháp luật.

Nội dung bắt buộc: Dù học theo hình thức nào, học viên phải học đủ chương trình lý thuyết theo quy định.

Thông tư số 35/2024/TT-BGVT của Bộ Giao thông vận tải quy định, khi đào tạo tất cả các hạng giấy phép lái xe ô tô, học viên phải học lý thuyết đầy đủ theo hình thức tập trung hoặc đào tạo từ xa, tự học có hướng dẫn.

Theo đó, người có nhu cầu cấp Giấy phép lái xe các hạng: B, C1, C, D1, D2, D, BE, C1E, CE, D1E, D2E và DE phải học đủ chương trình lý thuyết theo quy định và được lựa chọn một trong các hình thức học như: Tập trung tại cơ sở đào tạo lái xe hoặc đào tạo từ xa, tự học có hướng dẫn theo quy định của pháp luật về hoạt động đào tạo và sát hạch lái xe.

Từ ngày 1/9/2025, Thông tư số 14/2025/TT-BXD của Bộ Xây dựng chính thức có hiệu lực, quy định về đào tạo lái xe; bồi dưỡng, kiểm tra và cấp chứng chỉ kiến thức pháp luật giao thông đường bộ. Thông tư này đồng thời bãi bỏ Thông tư số 35/2024/TT-BGTVT của Bộ Giao thông vận tải.

Thông tư mới áp dụng với các tổ chức, cá nhân liên quan đến đào tạo, sát hạch lái xe mô tô, ô tô và điều khiển xe máy chuyên dùng. Tuy nhiên, không áp dụng với các đơn vị thuộc lực lượng vũ trang làm nhiệm vụ quốc phòng, an ninh.

Người học lái xe mô tô (A1, A, B1) hoặc ô tô (từ B đến DE) được lựa chọn hình thức học lý thuyết: Tự học, học từ xa có hướng dẫn, hoặc học tập trung tại cơ sở đào tạo.

2.2.2. Đào tạo thực hành

Yêu cầu tập trung: Thực hành lái xe phải được thực hiện theo hình thức tập trung tại cơ sở đào tạo lái xe.

Đảm bảo thời gian và quãng đường: Học viên cần học đủ thời gian và tối thiểu 50% số km học thực hành trên sân tập, cũng như học đủ số km và tối thiểu 50% thời gian thực hành trên đường.

Sử dụng thiết bị mô phỏng: Thực hành ảo trước khi thực tế: Kể từ năm 2020, học viên được học và thi sát hạch trên thiết bị mô phỏng các tình huống giao thông, một bước đệm quan trọng trước khi thực hành lái xe thật.

Thi sát hạch tích hợp: Bài thi sát hạch được bổ sung phần thi thực hành trên thiết bị mô phỏng, tiếp sau đó là phần thi thực hành trên sa hình và đường trường.

Từ ngày 1/9/2025, Thông tư số 14/2025/TT-BXD của Bộ Xây dựng chính thức có hiệu lực, quy định về đào tạo lái xe; bồi dưỡng, kiểm tra và cấp chứng chỉ kiến thức pháp luật giao thông đường bộ.

Đối với phần thực hành lái xe vẫn bắt buộc học tập trung. Số học viên mỗi xe giới hạn: tối đa 5 người/xe hạng B, 8 người/xe hạng C1. Trong đó, quãng đường tập lái xe được tính cho từng học viên và thời gian tập lái xe trên sân tập lái được tính cho nhóm học viên trên xe tập lái.

2.2.3. Vai trò của thực hành trong đào tạo lái xe

Một là, thực hành là áp dụng giữa lý thuyết và thực tế

Học viên có thể nắm vững các khái niệm về luật giao thông, kỹ thuật lái xe ô tô hạng B hoặc xe tải hạng C qua sách vở, nhưng chỉ khi thực hành những kiến thức này mới thực sự được trải nghiệm và trở nên hữu ích. Ví dụ, học viên hạng C có thể hiểu về tải trọng cho phép của xe tải khi học lý thuyết, nhưng chỉ khi thực sự lái xe chở hàng họ mới hiểu rõ tầm quan trọng của việc xếp hàng đúng cách, không chở quá tải để đảm bảo an toàn.

Thực hành giúp học viên: Hình dung rõ ràng hơn về kích thước và đặc điểm vận hành của xe. Học viên hạng B sẽ làm quen với việc điều khiển xe con trong đô thị, học viên hạng C sẽ làm quen với việc lái xe tải có kích thước lớn hơn cần có kỹ thuật lái và quan sát khác biệt.

Nắm bắt được cảm giác lái phù hợp với từng loại xe: Cảm giác lái xe con khác với cảm giác lái xe tải. Thực hành lái xe giúp học viên làm quen với cảm giác lái đặc trưng của từng loại xe, từ đó điều khiển xe một cách chính xác và nhạy bén hơn.

Hiểu rõ hơn về tác động của tải trọng và kích thước xe: Học viên hạng C sẽ được trải nghiệm việc lái xe tải chở hàng, từ đó hiểu rõ hơn về ảnh hưởng của tải trọng đến khả năng tăng tốc, phanh, vào cua của xe.

Hai là, thực hành giúp rèn luyện kỹ năng lái xe phù hợp với từng hạng xe

Lái xe hạng B và hạng C đều là những kỹ năng phức tạp, tuy nhiên kỹ năng cần thiết cho từng hạng xe sẽ có sự khác biệt. Thực hành lái xe giúp học viên:

Phát triển kỹ năng điều khiển xe cơ bản: Học viên hạng B sẽ được rèn luyện kỹ năng lái xe trong đô thị, kỹ năng đỗ xe, lùi xe… Học viên hạng C sẽ được chú trọng rèn luyện kỹ năng lái xe đường trường, kỹ năng điều khiển xe tải trên đường dốc, đường trơn trượt…

Rèn luyện kỹ năng quan sát: Học viên hạng C cần có kỹ năng quan sát bao quát hơn do xe tải có điểm mù lớn hơn xe con. Thực hành giúp học viên rèn luyện kỹ năng quan sát gương chiếu hậu, quan sát xung quanh để đảm bảo an toàn khi lái xe tải.

Nâng cao khả năng xử lý tình huống: Học viên hạng B và hạng C sẽ được thực hành các bài tập mô phỏng, các tình huống giao thông thường gặp, phù hợp với đặc điểm của từng loại xe. Ví dụ, học viên hạng C sẽ được thực hành xử lý tình huống xe tải bị mất phanh, xe tải bị nổ lốp…

Hình thành phản xạ lái xe phù hợp với từng hạng xe: Thực hành lặp đi lặp lại giúp hình thành các phản xạ lái xe tự nhiên, giúp người lái phản ứng nhanh chóng và chính xác trước các tình huống bất ngờ, phù hợp với đặc điểm của xe hạng B hoặc hạng C.

Ba là, thực hành giúp tăng nhận thức tham gia giao thông

Môi trường thực hành lái xe là môi trường giao thông thu nhỏ, nơi học viên được tiếp xúc với các tình huống giao thông thực tế và được hướng dẫn cách xử lý đúng luật, an toàn và văn minh.

Thực hành giúp học viên: Nâng cao nhận thức về an toàn giao thông: Học viên hạng C cần đặc biệt chú trọng đến an toàn giao thông do xe tải có tải trọng lớn, gây hậu quả nghiêm trọng hơn nếu xảy ra tai nạn.

Hình thành thói quen lái xe an toàn: Thông qua việc thực hành các kỹ năng lái xe an toàn, học viên hạng B và hạng C sẽ dần hình thành thói quen lái xe đúng luật, chú ý quan sát, nhường nhịn và tôn trọng người tham gia giao thông khác.

Xây dựng ý thức trách nhiệm khi tham gia giao thông: Học viên hiểu rằng việc lái xe không chỉ ảnh hưởng đến bản thân mà còn ảnh hưởng đến sự an toàn của những người xung quanh, từ đó nâng cao ý thức trách nhiệm khi tham gia giao thông. Học viên hạng C cần ý thức rõ hơn về trách nhiệm của mình khi điều khiển một phương tiện có khả năng gây nguy hiểm cao.

Thực hành là yếu tố then chốt, không thể thiếu trong đào tạo lái xe cơ giới đường bộ. Đầu tư vào cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại, xây dựng chương trình đào tạo thực hành bài bản, sát với thực tế phù hợp với đặc thù của từng hạng xe là điều kiện cần thiết để nâng cao chất lượng đào tạo lái xe, góp phần đào tạo ra những người lái xe vững vàng tay lái, am hiểu luật lệ giao thông và có ý thức trách nhiệm cao khi tham gia giao thông.

Cụ thể, để nâng cao hiệu quả của việc thực hành lái xe cơ giới đường bộ, cần chú trọng đến những điểm sau:

Đảm bảo thời lượng thực hành phù hợp: Cần bố trí thời lượng thực hành lái xe đủ để học viên có thể nắm vững các kỹ năng cần thiết.

Sử dụng các phương tiện, thiết bị hỗ trợ hiện đại: Ứng dụng công nghệ mô phỏng, sử dụng xe tập lái được trang bị đầy đủ các thiết bị an toàn…

Xây dựng các bài tập thực hành đa dạng, sát với thực tế: Mô phỏng các tình huống giao thông thường gặp, tình huống bất ngờ để học viên được rèn luyện kỹ năng xử lý tình huống.

Đội ngũ giáo viên giàu kinh nghiệm, tận tâm: Giáo viên có vai trò quan trọng trong việc hướng dẫn, sửa lỗi và truyền đạt kinh nghiệm cho học viên.

Bằng việc chú trọng đến thực hành, có thể góp phần đào tạo ra những người lái xe cơ giới đường bộ an toàn, có kỹ năng, góp phần xây dựng một môi trường giao thông an toàn, văn minh và hiện đại.

2.2.4. Kiểm tra hoàn thành khóa đào tạo

Kiểm tra nội dung đào tạo lý thuyết và thực hành tại cơ sở đào tạo lái xe, để được xét hoàn thành khóa đào tạo, gồm: Kiểm tra khi kết thúc nội dung đào tạo lý thuyết theo bộ câu hỏi sát hạch lý thuyết và mô phỏng các tình huống giao thông do Bộ Công an ban hành; kiểm tra khi kết thúc nội dung đào tạo thực hành lái xe gồm các bài liên hoàn, bài tiến lùi hình chữ chi và lái xe trên đường; người học lái xe được kiểm tra kết thúc nội dung đào tạo khi tham dự tối thiểu 70% thời gian học nội dung đào tạo lý thuyết; học đủ thời gian và tối thiểu 50% quãng đường học thực hành lái xe trên sân tập lái; học đủ quãng đường và tối thiểu 50% thời gian học thực hành lái xe trên đường.

Điểm đánh giá kết quả học tập nội dung đào tạo lý thuyết và thực hành của học viên: đối với nội dung kiểm tra theo bộ câu hỏi sát hạch lý thuyết, mô phỏng các tình huống giao thông, các bài liên hoàn và lái xe trên đường được đánh giá theo quy trình sát hạch lái xe do Bộ Công an ban hành; đối với bài kiểm tra tiến lùi chữ chi theo thang điểm 10 (từ 1 đến 10) do cơ sở đào tạo xây dựng, có tính đến hàng thập phân 1 con số.

Xét hoàn thành khóa đào tạo đối với người học lái xe có điểm kiểm tra theo bộ câu hỏi sát hạch lý thuyết, mô phỏng các tình huống giao thông, các bài liên hoàn và lái xe trên đường đạt yêu cầu với hạng tương ứng theo quy trình sát hạch lái xe do Bộ Công an ban hành; bài kiểm tra tiến lùi chữ chi đạt từ 5,0 trở lên.

III. KẾT LUẬN

"Vững lý thuyết, chắc thực hành" là khẩu hiệu, là mục tiêu đào tạo ở Trung tâm Đào tạo và Sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên. Từ khi thành lập đến nay, Trung tâm đã đào tạo gần 17.000 học viên lái xe ô tô các hạng B và C. Trong năm 2022, Trung tâm đào tạo gần 2.080 học viên. Học viên được đào tạo và tốt nghiệp bảo đảm về chất lượng và các yếu tố, kỹ năng trong điều khiển phương tiện giao thông cơ giới đường bộ.

Những năm gần đây, Trung tâm luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo thường xuyên của Ban giám hiệu Trường Cao đẳng Nghề Điện Biên nay là Trường Cao đẳng Điện Biên và Sở Giao thông vận tải. Vì thế, công tác đào tạo, sát hạch lái xe của Trung tâm đã dần hoàn thiện, ổn định và phát triển cả số lượng và chất lượng.

Tiêu chí khẳng định thương hiệu, uy tín của mình đó là dạy thật, học thật. Vì thế, 100% học viên khi tốt nghiệp, qua sát hạch đủ điều kiện cấp bằng đều bảo đảm chất lượng, có kỹ năng điều khiển phương tiện giao thông cơ giới đường bộ tốt, tay nghề vững vàng, đáp ứng yêu cầu công việc. Mục tiêu mà Trung tâm hướng đến là học viên được đào tạo nắm chắc về lý thuyết và vững vàng trong thực hành. Do duy trì và thực hiện nghiêm túc quy trình đào tạo và sát hạch nên những năm gần đây, số lượng học viên nộp đơn và đào tạo tại Trung tâm tăng lên rõ rệt.

Trong thời gian tới, Trung tâm đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ, Trường Cao đẳng Điện Biên cần tăng cường công tác tuyển sinh, đào tạo; coi trọng công tác tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng nghề, nâng cao chất lượng, trình độ chuyên môn cho đội ngũ giáo viên, cán bộ, công chức. Chủ động thay thế, bổ sung các trang, thiết bị, phương tiện mới, tích cực ứng dụng công nghệ thông tin trong đào tạo, sát hạch, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu về đào tạo và sát hạch lái xe cơ giới đường bộ cho tỉnh Điện Biên nói riêng và các tỉnh miền núi phía Tây Bắc của Việt Nam nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo Xây dựng (2023), *Diện mạo mới ở cơ sở đào tạo lái xe mang tầm khu vực*, Truy cập từ https://baoxaydung.vn/dien-mao-moi-o-co-so-dao-tao-lai-xe-mang-tam-khu-vuc-192568083.htm

2. Sài Gòn Giải Phóng (2023), *Đào tạo cấp phép lái xe ô tô: Nặng lý thuyết, nhẹ thực hành.* Truy cập từ https://www.sggp.org.vn/dao-tao-cap-phep-lai-xe-o-to-nang-ly-thuyet-nhe-thuc-hanh-post686040.html

3. Trung tâm Lái Xe Miền Trung (2023), *Giới thiệu Trung tâm Đào tạo và Sát hạch lái xe cơ giới đường bộ TP. Điện Biên Phủ - Trường Cao đẳng Nghề Điện Biên*, Truy cập từ https://daotaolaixemientrung.com/vi

4. Nguyễn Vũ (tuyển chọn): *Hồ Chí Minh với ngành Giáo dục,* Nxb Thanh niên, tr.174.